

Hvordan Salvia kom med på forbudsvognen

Hvordan bliver en elendig narkotikapolitik egentlig til? Et skoleeksempel er det vanvittige hastværk med at kriminalisere en psykedelisk urt, *Salvia divinorum*.

AF JACOB SULLUM

For et par år siden så John Bulloch et alarmerende tv-indslag om et eksotisk-klingende stof kaldet *Salvia divinorum*. Bulloch havde aldrig hørt om planten, en psykoaktiv slægtning til salvie, som Mazatec-indianerne i Mexico har brugt i århundreder til healing og spådoms-ritualer. Men ifølge tv-udsendelsen blev *Salvia* stadig mere populært blandt amerikanske universitetsstuderende, som nogle gange kaldte det 'Sally D' eller 'magisk mynte' (eftersom *Salvia* - ligesom salvie - er medlem af mynte-familien).

Det mest skræmmende faktum af alt: *Salvia* var helt lovligt. I den omfattende kamp mod stoffer havde både statslige og føderale lovgivere på en eller anden måde overset en plante, der indeholder de mest kraftfulde, naturligt forekommende psykedelika, man kender.

Bulloch - republikansk senator fra Georgia - var forbløffet. 'Jeg tænkte: Hvorfor er der ikke nogen, der allerede har taget fat på det her?', udtalte han til *Florida Times-Union* i marts 2007. 'Jeg fik travlt med at få udarbejdet et lovforslag' – til en lov, der gør det strafbart at dyrke, sælge eller besidde *Salvia* – og siden da har Bulloch gennemført internettet for at finde oplysninger om *Salvia*. Intet af det, han har erfaret, har kunnet få ham fra at forsøge at gøre stoffet ulovligt.

Bullochs tilgang til *Salvia* – forbyd først, spørg bagefter - er indbegrebet af, hvordan narkotikapolitik bliver lavet i Amerika. Selvom hans lovforslag endnu ikke er vedtaget, har 15 stater forbudt *Salvia* siden 2005, og mange andre stater overvejer en lignende lovgivning. Deres forhastede indsats får den amerikanske Drug Enforcement Administration (DEA) til ligefrem at se rationel og tilbageholdende ud i sammenligning. DEA har siden 2003 overvåget *Salvia* som 'et stof, der vækker bekymring', men har stadig ikke konkrete planer om at klassificere det som et forbudt stof,

Sanktionerne for at overtræde de forskellige stateres *Salvia*-love varierer fra beskedne bøder til årtier i fængsel. Kenneth Rau, en tapperi-arbejder fra North Dakota, har den tvivlsomme ære at være den første amerikaner, der er anholdt for besiddelse af *Salvia*: Rau købte otte ounces blade på eBay for 32\$ i december 2007 (1 ounce svarer til 28,35 gram). Han siger, at han ikke var klar over, at et statsligt forbud mod planten var trådt i kraft i august. En plausibel påstand, især fordi det plantemateriale, politiet fandt i hans hjem, tydeligt var mærket 'Salvia'. Sidste forår blev Rau idømt tre års prøvetid for simpel besiddelse. Men oprindeligt blev han sigtet som forhandler og kunne

have fået en fængselsstraf på op til 20 år alene for at købe en pose blade, der var lovlige i North Dakota, fire måneder før han købte dem, og stadig er lovlige i det meste af landet.

For folk, der kender til narkotikapolitikens historie, er årsagerne til hastværket med at forbyde Salvia velkendte: Sensationslysten pressedækning, i dette tilfælde suppleret med Salvia-brugernes dokumentation af egne trip på YouTube, tiltrak politikernes opmærksomhed, især politikere, som er ivrige efter at føre sig frem som vogtere af sårbare og påvirkelige 'unge mennesker'. Få politikere kan modstå fristelsen, når et stof beskrives som 'billigere end marihuana, stærkere end LSD, lige så hurtigt virkende som crack- kokain og lovligt tilgængeligt for mindreårige', som *The Ithaca Journal* skrev i 2004. Den uendelige gentagelse af nogle få anekdoter, der angiveligt illustrerer farerne ved Salvia - mest opsigtsvækkende er historien om en teenagers selvmord i 2006 - fandt et lydhørt publikum blandt de politikere, som automatisk antager, at et ukendt psykoaktivt stof må være en trussel. Og da disse politikere stejler ved forestillingen om, at der overhovedet kan komme noget godt ud af at ændre sin bevidsthed, ser de ingen ulemper ved at forbyde Salvia, endnu før det er blevet et problem.

Idéen om, at Salvia 'kan blive det næste marihuana', som Associated Press advarede om sidste år, er en total misforståelse. Erfaringerne med Salvia er så uforudsigelige, så uforenelige med social interaktion og ofte så kedelige eller ubehagelige, at man roligt kan antage, at denne urt aldrig bliver lige så populær som pot. Men sammenligningen lyder troværdig i flere andre henseender: Både Salvia og marihuana er psykoaktive planter, som i den offentlige mening er forbundet med Mexico. Begge synes at være ugiftige for alle praktiske formål, og begge har interessant medicinsk potentiale. Modstanderne af Salvia hævder, ligesom marihuana-modstanderne i 1920'erne og 1930'erne, at stoffet forårsager sindssyge og vold. I begge tilfælde blev der indført forbud på delstats-niveau først. Hvis Salvia fortsætter med at følge det mønster, som marihuana har sat, så vil det i sidste ende blive forbudt i hele landet på trods af manglende beviser på, at det udgør en alvorlig trussel mod den enkeltes sundhed eller den offentlige sikkerhed.

Noget om Jomfru Maria

Den rituelle brug af Salvia i Mexico går hundreder af år tilbage, men udefra var der ikke megen opmærksomhed på det før i midten af det 20. århundrede. I 1938 begyndte antropologer og naturhistorikere at omtale en drømmeagtig te fremstillet af en plante skiftevis kaldet *hierba Maria* (Marias urt), *hoja de adivinación* (spådomsblade) eller *ska Maria Pastora* (Hyrdinden Marias blade). De rapporterede, at de lokale healere, *curanderos*, brugte drikken, som traditionelt var knyttet til Jomfru Maria, til at diagnosticere sygdomme, til at finde tabte genstande og til at finde spor i det, deres patienter/klienter sagde under indflydelse af teen.

Den selvlærte amerikanske svampeekspert og etnobotaniker R. Gordon Wasson, bedst kendt for sin forskning i hallucinogene svampe, var den første besøgende til at beskrive sine egne erfaringer med *ska Maria Pastora*. I en publikation udgivet af Harvard Universitets Botanisk Museum i 1962 bekendtgjorde Wasson fundet af 'et nyt mexicansk psykotropt stof fra mynte-familien', som han og hans kolleger havde døbt *Salvia divinorum* (guddommelig salvie). Han forklarede, at det var 'en

psykotrop plante, som Mazatecerne bruger, når de ikke kan få svampe', en 'mindre værdsat erstatning' for psilocybin-holdige svampe.

Under en Salvia-ceremoni i 1961 drak Wasson en ubehageligt smagende blanding af blad-saft og vand under vejledning af en curandera. 'Effekten af bladene kom hurtigere, end hvis det havde været svampe, den var mindre overvældende og varede kortere tid,' meddelte han. 'Der var ikke den mindste tvivl om, at der var en effekt, men det gik ikke videre end den første virkning af svampene - dansende farver i kunstfærdige, tre-dimensionelle designs.' I anden omgang, omkring et år senere, fik Wasson selskab af sin ven Albert Hofmann, den schweiziske kemiker, der først syntetiserede LSD. De oplevede lignende virkninger.

Eftersom Wasson ikke var begejstret for Salvia, er det ikke overraskende, at planten forblev ubemærket i årtier uden noget af den berømmelse eller tiltrækning, som fulgte LSD, psilocybin og peyote. Billedet begyndte at ændre sig i 1990'erne, takket være en anden amatør-etnobotanikers indsats, David Siebert.

Daniel Siebert stødte første gang på Salvia i slutningen af 1970'erne under sin forskning i lægeplanter. Han fik en stikling af planten til sin samling af interessante urter. Året efter fik han ved et uheld brækket en del af planten, og han besluttede at prøve den ved at tygge en klump med 26 store blade. 'Det var den første oplevelse, der virkelig vakte min interesse,' siger han. 'Jeg fandt virkningerne virkelig spændende, det var meget behageligt og nemt at håndtere - meget mere overskueligt end de fleste andre psykedeliske stoffer, jeg havde prøvet.' I dag driver Siebert 'Salvia Divinorum Research and Information Center' (sagewisdom.org), den mest omfattende online-database med oplysninger om planten.

Hjemmesiden, der også sælger urten, indeholder et link til en artikel, som Siebert offentliggjorde i 1994 i *Journal of Ethnopharmacology*, hvori han bidrager med forklaringer på, hvorfor *ska Maria* har skuffet så mange psykonauter. Sieberts forskning bekræftede, at salvinorin A, første gang isoleret et årti før, var plantens vigtigste psykoaktive ingrediens. Det viste sig at være yderst kraftigt virkende – allerede ved en dosis på et halvt milligram var der mærkbare virkninger - sammenlignet med omkring 10 mg for psilocybin og 250 mg for mescaline. I modsætning til nogle overophedede medierapporter om Salvia, er LSD, et syntetisk psykedelikum, langt kraftigere virkende end nogen af disse og effektivt ved doser så lave som 50 mikrogram eller fem hundrededele af et milligram. Sieberts eksperimenter med frivillige, som afprøvede forskellige indtagelsesmåder, viste, at den værste måde at optage salvinorin A på var ved at sluge Salvia, fordi det 'bliver deaktiveret af mave-tarmsystemet.' To andre indtagelsesmåder var langt mere succesfulde: gennem mundens slimhinde (ved at holde gennemyggede blade eller bladsaft i munden) og gennem lungerne (ved inhalation af damp).

Denne information, kombineret med erkendelsen af, at salvinorin A er yderst stabilt og forbliver i salviebladene, selv når de er tørrede, satte scenen for plantens kommerialisering. Snart var den tilgængelig fra butikker og online-forhandlere i form af flydende ekstrakter og tørrede blade til at ryge, ofte forstærket med ekstrakt. At holde væsken i munden er tættest på den traditionelle måde at indtage Salvia på, hvor virkningen mærkes efter 5 til 10 minutter og varer en time eller to. Men den

alkohol-baserede ekstrakt smager forfærdeligt og giver relativt lille effekt. At ryge bladene giver hurtigere, mere intense og kortere effekter, der optræder inden for 30 sekunder og ophører efter 5 til 10 minutter. Det sælger meget bedre.

Ifølge de seneste data fra the National Survey on Drug Use & Health (NSDUH) brugte 1 million amerikanere Salvia i 2007, en stigning fra 750.000 i 2006, det første år undersøgelsen spurgte om stoffet. Disse tal viser, at Salvia i dag er mere populært end LSD, der blev brugt af 620.000 amerikanere i 2007. (Med hensyn til langtidsprævalensen overhaler LSD-brugere dog Salvia-rygere med næsten 10 til 1). Salvia er, ligesom andre psykedelika, mest populært blandt de 18-25-årige. 2% af dem rapporterer brug det seneste år.

Som det ofte er tilfældet med modeluner i narkotikabrug, har interessen for Salvia delvist været drevet frem af den samme presseomtale, der har fået politikere til at slå ned på det. Salvia-forhandlere siger, at salget går op, når der har været anti-Salvia artikler i medierne. 'Hver gang der er en nyhed om det, får det folks opmærksomhed,' siger John Boyd fra Arena Ethnobotanicals.

Salvia er dog stadig langt mindre populær end marihuana, der blev brugt af 25 millioner amerikanere i 2007. Det er også et stof, som folk ofte kun prøver én gang. Psykolog Jonathan Appel fra Tiffin University, som i 2007 var medforfatter på en artikel om den stigende popularitet af Salvia i *International Journal of Mental Health and Addiction*, siger: 'Vi taler om en lille procentdel af mennesker, der bruger det, og en endnu mindre procentdel af mennesker, der bruger det igen.'

'Det værste stof på denne jord'

En af grundene til, at mange brugere rapporterer overvældende oplevelser, de ikke er ivrige efter at gentage, er, ifølge Siebert, at de har røget planten, og dermed fået hurtige, intense effekter. Høje doser er en anden faktor, eftersom leverandørerne konkurrerer på opgradering af bladenes styrke og praler med, at de er alt fra 5 til 100 gange så kraftige som den ubehandlede plante. 'Når du ryger,' siger Siebert, 'kommer virkningerne næsten øjeblikkeligt, og det er desorienterende. Pludselig har du dette dramatiske skift i bevidstheden, især hvis du tager en høj dosis, og det kan være skræmmende og ubehageligt. Det giver en dårlig start på oplevelsen.'

Sidste år var der en kommentar på bloggen *Hit & Run*, hvor Salvia blev kaldt 'DET VÆRSTE stof på denne jord,' med tilføjelsen: 'Hvis du ønsker, at børn skal holde sig fra stoffer, så giv dem noget Salvia, og fortæl dem, at sådan er også cannabis, hash og LSD.' Erowid.org, et websted med information om en bred vifte af psykoaktive stoffer beregnet på brugere, der er mere risikovillige end forsigtige, er mindre heftig, men det bemærkes, at virkningerne af Salvia 'anses for ubehagelige af mange mennesker.' Bryan Roth, psykiater og farmakolog på University of North Carolina, ledede den forskning, der viste, hvordan salvinorin A binder til hjernen. 'De fleste mennesker vil sige, at de ikke kan lide det,' siger han. 'Det er bare alt for intenst. Hvis det har nogen virkning overhovedet, vil jeg sige, at det i så fald ville være at mindske lysten til stofbrug.'

Brugere er tilbøjelige til at blive særligt skuffede, hvis de forventer et sjovt feststof ligesom marihuana. 'Jeg røg med en ven i sidste uge, han blev til et bordben,' siger Rick Doblin fra Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies. I sin artikel fra 1994 oplyste Siebert almindeligt rapporterede temaer af Salvia- erfaringer, herunder 'at blive objekter', 'visioner af forskellige to-dimensionelle overflader,' 'besøg på steder fra fortiden', 'tab af krop og/eller identitet', 'forskellige fornemmelser af bevægelse,' 'ukontrollabel hysterisk latter' og 'overlappende virkeligheder.' Sådanne oplevelser kan være interessante, givende eller afslørende, men de er ikke ligefrem befordrende for sociale aktiviteter.

'Salvia er ikke et rekreativt stof,' siger Jeffrey Bottoms fra Mazatec Garden, Salvia importør og distributør. 'Det er ikke behageligt. Det får dig ikke til at føle, at du har det godt. Det er ikke en stemnings-elevator. Hvis du er deprimeret, får det dig ikke til at føle dig lidt bedre tilpas. Faktisk vil det få dig til at føle, at du har det meget værre.' Er du stadig klar til at prøve det?

Først vil man måske tjekke videoerne? Søg efter 'salvia' på YouTube, og man vil finde hundredvis af videoer af teenagere og unge voksne, som stirrer ud i rummet, griner hysterisk, falder om, kravler på gulvet og taler i tunger, mens deres venner skiftevis fniser og forsikrer dem om, at det hele snart vil være forbi. Disse videoer er krediteret vidt og bredt for at være med til at gøre Salvia populært, men de får det ikke til at fremstå særligt tilløkkende. Videoerne er heller ikke særligt alarmerende, måske bortset fra som et tegn på, at et foruroligende stort antal mennesker gerne viser verden deres optagelser af stof-fremkaldt idioti. I nogle af videoerne flipper Salvia-rygerne lidt ud, men disse 'dårlige trips' (åndeløst annonceret som sådan) virker ret milde og består hovedsageligt af rastløshed og gentagne udtrykte ønsker om at stoppe trippet, hvilket også automatisk sker ret hurtigt.

Alligevel dukker YouTube-videoerne hyppigt op i avishistorier om Salvia og i kommentarerne fra de politikere, der vil forbyde det.

Senator Richard Colburn forklarede i januar i Baltimore Examiner sine motiver for at fremsætte et lovforslag om forbud med, at YouTube optagelserne er 'temmelig foruroligende', og tilføjede: 'Tænk, hvis det var dit barn?' Colburns YouTube-inspirerede lovforslag ville klassificere Salvia som et Kategori 1-stof, hvorefter sælgere af stoffet kan idømmes fængselsstraffe på op til 20 år. Ifølge *Santa Fe Reporter* udtalte kollegaen Keith Gardner fra New Mexico, som fremsatte et lignende lovforslag, at 'alle de beviser, han behøver på stoffets farlige potentiale, er tilgængelige på YouTube.' Gardner udtalte, at videoerne er 'dramatiske som ind i helvede, du skal se dem. Først troede jeg, at 'Det her er bare noget, de lader som om.' Det er utroligt, så stærkt dette stof er.'

Armando Martinez fra Texas siger, at hans lovforslag om forbud af salg af Salvia til mindreårige var baseret på, 'hvad vi har set på YouTube, og hvad en af mine venners nevø havde nævnt om alt det her.' Han valgte aldersbegrænsningen i modsætning til et fuldstændigt forbud, fordi det syntes lettere at få gennemført. 'Jeg mener, at vi skal gøre alt for at forhindre, at dette stof kommer i hænderne på vores børn og unge,' siger han, 'Hvis det betyder et fuldstændigt forbud, så vil jeg støtte et totalt forbud.'

Det gør kollegaen Charles 'Doc' Anderson fra Texas allerede, idet han hævder, at aldersbegrænsninger kan 'gøre mere skade end gavn' ved at gøre Salvia-brug til en markør for det at være voksen. The New York Times rapporterer, at Anderson har forsøgt at opdne sine kolleger til at støtte et forbud ved at citere en YouTube-video, der viser en Salvia-ryger bag rattet i en bil. Videoen 'At køre på Salvia', er en del af en humoristisk serie med titlen 'At være produktiv på Salvia', hvor en produktions-assistent fra Los Angeles ved navn Erik Hoffstad optræder. Andre episoder omfatter 'Havearbejde på Salvia' og 'At skrive et brev til Kongressen på Salvia'. Den gennemgående gag er, at Hoffstad ikke kan klare at gøre ret meget efter at have taget et par Salvia-hiv. I 'Kørsel på Salvia' prøver han faktisk aldrig at starte bilen, og det mest skræmmende øjeblik opstår, da en kat uventet springer op på motorhjelm.

'Overgår alt, hvad vi har set før'

Martinez og Anderson omtaler begge forekomsten af Salvia-påvirket kørsel, men ingen af dem kan komme med konkrete eksempler på det, hverken i Texas eller andre steder. Det er ikke overraskende. Som Hoffstads video illustrerer, er en person på Salvia-trip - i modsætning til en person, der har fået et par drinks – ikke i stand til at komme ind i en bil, starte den og køre væk. Den eneste måde, denne fare ville kunne realiseres på, er, hvis nogen medbragte en bongfuld Salvia på en køretur og tændte den op, mens vedkommende holdt ved et stoplys. Til trods for, at det kørende scenario virker usandsynligt, har Salvia-modstanderne ret i, at der er et potentiale for ulykker, når man er på trip. Derfor råder leverandører deres kunder til at fjerne farlige genstande og til at alliere sig med en 'nøgtern bisidder', som kan holde øje med dem under deres trip.

Når Martinez og Anderson presses for eksempler på faktiske skader forårsaget af Salvia-brug, i modsætning til hypotetiske risici, er citater fra dårlige, men korte trip det bedste, de kan levere. Anderson hævder også, at 'vi er vidne til flashback scenarier.' Men som Siebert noterer: 'Enhver form for intens eller traumatisk oplevelse, herunder krig, bilulykker og nær-døds-oplevelser, kan give flashbacks Intense psykedeliske oplevelser kan være ekstremt skræmmende, og måske findes der nogle indre psykologiske mekanismer, der tager den slags oplevelser op igen senere? Men det betyder ikke, at der er nogen organisk, direkte årsag til dette. Det er ikke noget med, at stoffet ligger rundt omkring i systemet og pludselig dukker op i din hjerne en dag. Det er mere sandsynligt, at det er den måde, hjernen behandler meget intense eller forvirrende oplevelser på.'

Sidste efterår fortalte Anderson *Waco Tribune-Herald*, at 'hvis de prøver det blot en enkelt gang [at ryge Salvia], kan det medføre nogle meget, meget alvorlige skader på deres hjerner.' Roth, Salvia-forskeren, siger: 'Der er ingen beviser for denne udtalelse.' I virkeligheden, siger Siebert, viser dyreforsøg med Salvia 'ingen tegn på, at det har nogen signifikante toksiske virkninger, selv ved doser, der er hundrede gange mere, end hvad mennesker normalt ville bruge.' Selv Salvias kritikere indrømmer, at afhængighed ikke synes at være et problem, da kun de færreste mennesker, der prøver stoffet, har lyst til at bruge det regelmæssigt. På trods af en dramatisk stigning i brug i løbet af de sidste par år, ser skadestuerne ikke en overflod eller blot en tynd strøm af Salvia-brugere, sandsynligvis fordi en tur på hospitalet normalt tager længere tid end en tur på Salvia.

Manglen på alarmerende statistikker bidrager til at forklare, hvorfor DEA, der har beføjelse til at forbyde psykoaktive stoffer uden ny lovgivning, stadig er afventende seks år efter, at de erklærede Salvia for 'et stof, der vækker bekymring.' DEA-talsmand Rusty Payne siger: 'Jeg tror ikke, vi har nok information endnu.' Og der er ingen oplysninger om, hvornår de tror har det. 'Det kommer til at tage et stykke tid,' siger Payne. 'Hvis vi beslutter at klassificere Salvia, offentliggør vi en meddelelse. Hvis vi ikke beslutter det, så gør vi det ikke.' Selvom Payne siger, at forsinkelsen ikke bør læses som en bedømmelse af farerne ved Salvia, kan DEA handle langt hurtigere, når de vil, som da de forbød MDMA i en akut situation i 1985. 'Når de siger, at de har kigget på det i årevis,' siger Rick Doblin, 'så betyder det, at det ikke er et særligt stort problem.'

Salvia er heller ikke højt prioriteret i the Food and Drug Administration (FDA). Officielt siger FDA, at planteprodukter som Salvia er 'ikke-godkendte nye stoffer' og 'fejlmærkede stoffer', hvis de bliver 'markedsført med anprisninger, som indikerer, at disse produkter efterligner virkningen af kontrollerede stoffer.' Produkter anses for at være 'ulovlige, alternative gadestoffer', når de er 'beregnet til rekreative formål som at påvirke psykologiske tilstande (f.eks. at blive høj, at fremme eufori eller at fremkalde hallucinationer).'

'Jeg er bekendt med denne lov,' siger John Boyd fra Arena Ethnobotanicals, 'og det er derfor, der ikke er nogen henvisninger til den slags, hvis du tjekker vores hjemmeside.' Mange Salvia-forhandlere reklamerer for deres produkters psykoaktive virkninger ved at hævde, at de giver 'psykedeliske, visionære, oplysende og behagelige' oplevelser. Bortset fra to advarselsbreve, de udsendte i 2002, ser det ikke ud til, at FDA har foretaget noget i forhold til Salvia-forhandlere. FDA talsmand Christopher Kelly siger, at 'vi diskuterer ikke potentielle, ventende eller igangværende aktioner', og ingen af de interviewede forhandlere var bekendt med nogen nylige advarsler eller beslaglæggelser.

Da Joe Baca fremsatte et lovforslag for Kongressen i 2002 om at forbyde Salvia udtalte han: 'Vi ved meget lidt om stoffet, men det vi ved, er skræmmende. Dette stofs effekt er hinsides alt, hvad vi har set før.' Men lovforslaget døde i udvalget, og Baca har aldrig genfremsat det. Jeg kontaktede hans kontor et par gange for at finde ud af hvorfor, men jeg har ikke fået svar.

'Vores eksistens i almindelighed er meningsløs'

Som kontrast har der været en byge af anti-Salvia aktiviteter på delstatsniveau i de seneste par år. Med så lidt bevis på, at Salvia er farligt, læner modstanderne sig tungt op ad anekdoter. Thom Collier fra Ohio, som introducerede et Salvia-forbud, der trådte i kraft i april, sagde, at han var motiveret af, at en dreng fra Loudonville blev skudt og dræbt af en ven. Men ifølge medierne 'er det ikke afklaret, hvorvidt vennen var på stoffet, da han skød og dræbte den 12-årige,' og 'der var ingen direkte beviser for ... at skyderiet var stof-relateret.'

På lignende måde henviste Baca til Daniel Moffa, en 15-årig dreng, som en morgen røg Salvia og stak sin potforhandler ned på vej til skole, da Baca foreslog et føderalt Salvia-forbud i 2002. Moffa fortalte senere i medierne, at han var 'paranoid' og 'hallucinerede', og at han tænkte, at dealeren så 'ond' og 'afskyelig' ud.' Daniel Siebert syntes, at historien lød suspekt, da han ikke kunne forestille sig, at en bruger på et så intenst Salvia-trip ville være i stand til at koordinere sine

bevægelser godt nok til at møde nogen og gentagne gange stikke ham. Alligevel fastholdt Moffas forældre, at Salvia var skyld i overfaldet, for 'vi havde ingen anden plausibel forklaring,' forklarede drengens far i en mail til Siebert i 2007. Efterfølgende 'har vi har fundet ud af, at Daniel lider af bipolar affektiv lidelse med psykose', skrev faderen. 'Salvia kan have bidraget til episoden,' tilføjede han, 'men det var ikke den egentlige årsag.'

Den mest betydningsfulde Salvia-rædselshistorie handler om 17-årige Brett Chidester: I januar 2006 slog han et telt op i forældrenes garage, gik ind i det med en tændt trækulsgrill og blev der, indtil han var død af kulilteforgiftning. Brett havde eksperimenteret med Salvia og påstod, at det havde givet ham dybe indsigter. 'Salvia tillader os at opgive vores sanser og bevæge os imellem tid og rum,' skrev han i et essay, der blev fundet efter hans død. 'Desuden, og det er nok svært for de fleste at acceptere, er vores eksistens i almindelighed meningsløs. Resultat: Vi jordiske mennesker er ingenting.'

En måned efter Bretts død sagde hans mor, Kathy Chidester, til *Wilmington News-Journal*: 'Vi får bare ikke nogen forklaring, og det er vi er nødt til at lære at acceptere. Men min mavefornemmelse siger, at det var på grund af Salvia. Det er det eneste, der kan forklare det.' En måned senere havde de statslige lovgivere godkendt *Brett's Lov*, der gjorde Salvia til et kategori 1-stof. Samme uge, som forbuddet trådte i kraft, ændrede retsmedicineren Adrienne Sekula-Perlman Bretts dødsattest ved at tilføje 'Salvia divinorum brug' som en medvirkende dødsårsag.

Siden da har Bretts mor, Kathy Chidester, kørt kampagner for lignende love i resten af landet, og 15 andre stater har enten forbudt Salvia eller, som i Californien og Maine, forbudt salg til mindreårige. Alle lovene er vedtaget med overvældende flertal, i nogle tilfælde med enstemmighed. I mindst 22 andre stater har der været forslag fremme om at forbyde Salvia. 'Mit håb og mål er at få Salvia reguleret på tværs af USA', skrev Chidester i sit vidnesbyrd til støtte for det foreslåede Salvia-forbud i Maryland sidste januar. 'Det er til minde om min søn, og jeg vil ikke slutte min kamp før det sker.'

Appel, psykologen fra Tiffin Universitetet, mener ikke, at Salvia skal være lovligt til almindeligt brug, men han er tilbageholdende med at drage endelige konklusioner om Brett Chidester død: 'Jeg ville ikke have det godt med at sige, at det var det, der fik ham til at begå selvmord. Den slags forklaringer er en måde at forsøge at få mening ud af noget, der er temmelig meningsløst. Vi er altid på udkig efter rationaliseringer og grunde, især når der ikke er nogen.'

Roth, psykiateren fra University of North Carolina, er også imod rekreativt brug af Salvia, delvist på grund af de psykologiske risici. Men han siger, at det er svært at afgøre, hvilken rolle stoffet kan have spillet i Brett Chidesters selvmord. Selvom 'det er tragisk, at denne unge fyr tog livet af sig, er der ingen mulighed for at få at vide, om Salvia havde noget med det at gøre I litteraturen er der dukket et par rapporter op om folk, der har oplevet langvarige, psykotiske episoder efter at have røget det. Set i lyset af den tilsyneladende udbredte brug af Salvia må man sige, at hvis dette er bivirkninger, så er det ikke noget, der forekommer ved meget udbredt brug. Ellers ville skadestuerne være fyldt med mennesker med dårlige reaktioner på Salvia.'

Siebert vedgår, at Salvia 'kan have påvirket [Brett Chidesters] tænkning på en eller anden måde', men tilføjer: 'Han må allerede have haft nogle tanker om selvmord. Jeg tror ikke Salvia bare fylder tanker ind i folks hoveder. Mentalt raske folk beslutter ikke at foretage en så drastisk handling baseret på en idé, de får i løbet af en stofpåvirket tilstand. Dybest set forstærker psykedelika en masse af det, du allerede har inden i dig. Hvis du allerede har en form for mørke tanker, kan en psykedelisk oplevelse måske forstærke det, og det kan måske føre til problemer for nogle mennesker.'

Man bør lægge mærke til, at der ikke er tegn på, at Brett Chidester var under indflydelse af Salvia, da han begik selvmord. Idéen synes at være, at det at bruge stoffet tilskyndede ham til at nå frem til konklusioner om livets natur, der var befordrende for selvmord. Denne teori, bemærker Richard Glen Boire fra Center for Cognitive Liberty & Ethics, 'kunne gælde for nogle af de største kunstværker i verdenshistorien. Det ville gøre Nietzsche til et kontrolleret stof. Der er masser af kulturel produktion derude, der viser måder at se verden på, der ikke kun er guld og grønne skove.'

'Ét tabt liv er ét for meget '

Hvis Brett Chidester selvmord fylder meget i anti-Salvia lovgivernes tænkning i andre stater, er det delvis, fordi de sjældent har beviser for skader forvoldt af stoffet tættere på hjemmet. Ifølge lokal pressedækning i den ene stat efter den anden rapporterer politiet ikke om Salvia-relaterede problemer. Det gør skoler, hospitaler eller narkotikabehandlingscentre heller ikke. Politikere vil forbyde det alligevel.

Deres ræsonnement er enkelt: Hvorfor vente på et problem? Martinez, politiker fra Texas, siger, at han foretrækker 'en proaktiv tilgang.' I løbet af mit 10-minutters interview med ham siger han 'ét tabt liv er ét for mange' fire gange, og 'du kan ikke sætte en pris på liv' tre gange. Hans kollega Anderson siger 'det er et hallucinogen' otte gange i løbet af en 30-minutters samtale, og for ham er det indlysende, at ethvert stof, der falder ind under denne kategori, skal forbydes.

Senator Don Thomas fra Georgia har en lignende holdning. I 2007 fortalte han åbenhjertigt til *Florida Times-Union*, at han intet vidste om de positive ting ved Salvia brug. 'Jeg kender kun til medieomtalerne om farerne ved det,' sagde han, 'så min første indskydelse er at forbyde alt af den art.' Samme år udtalte Sheldon Wasserman til *Wisconsin State Journal* som fortaler for en lovgivning, der ville forbyde salg af Salvia til voksne: 'Dette lovforslag handler om at beskytte vores børn.'

De, der ønsker Salvia forbudt, hævder, at et fuldstændigt forbud er nødvendigt for at beskytte børn, fordi, som senator Julie Lassa fra Wisconsin udtalte i 2007: 'Mange mennesker tror, at fordi det er lovligt, er der ikke nogen risiko forbundet med at bruge Salvia.' Sidste år udtalte Vinny deMacedo fra Massachusetts: 'Jeg mener, at hvis vi ikke forbyder dette stof, så sender vi et budskab til vores unge om, at det er o.k.' Appel, psykologen, er enig i, at Salvia-brugere 'går ud fra, at fordi det er lovligt så er det sikkert.'

Men folk antager ikke, at tobak og alkohol er sikkert, blot fordi det er lovligt. Desuden vil enhver, der leder efter information om Salvia på nettet, støde på utallige advarsler fra leverandører og brugere om stoffets risici sammen med de YouTube-videoer, der fremhæver risikoen for dårlige trip. 'Jeg køber ikke den idé om, at folk tror, at fordi det er lovligt, må det være godt,' siger Doblin, 'for den logiske følge holder ikke.' Især når det kommer til marihuana, siger han, 'så tænker folk ikke: 'Det er ulovligt, så må det være slemt.' De mennesker, der er tilbøjelige til at eksperimentere med Salvia, tror generelt ikke på, at 'narkotikalovgivningen giver mening', siger Doblin.

Det er en farlig misforståelse, hvis folk har den opfattelse, siger Richard Glen Boire fra Center for Cognitive Liberty & Ethics: 'I et moderne samfund vil du grine ad idéen om, at hvis noget er til rådighed, så er det dermed stemplet 'godkendt' og 'sikkert'. Jeg synes ikke, vi skal skabe et samfund, hvor det, der skal bevise, at noget er sikkert, gøres på en måde, der ignorerer virkeligheden.'

Men krigen mod narkotika har, med nogle få hævdvundne undtagelser, medført, at folk forventer, at psykoaktive stoffer, der ikke er klassificeret som lægemidler, bliver forbudt. Du hører det fra såvel Salvia-rygere på YouTube som i Salvia-skræmmebilleder blandt politikere: Jeg kan ikke tro, det her er lovligt. I sidste ende er det kernen i forbudstilhængernes argument. Salvia skal forbydes, fordi det er lovligt.

Når først nogle få politikere har handlet på denne forudsætning, begynder offentlige embedsmænd i andre stater at bekymre sig om, at de vil virke uansvarlige, hvis de ikke følger trop. Sidste år udtalte Van Ingram fra Kentucky Office of Drug Control Policy: 'Vores naboer i Tennessee og Missouri mente, at det var vigtigt nok, så det er også vigtigt for os at se på det.' En måned senere, efter at politikerne i Florida havde vedtaget et forbud mod Salvia, udtalte senator Evelyn Lynn til *Associated Press*: 'Jeg vil hellere være på forkant for at forhindre farerne ved stoffet end vente, indtil vi er stat nummer 40 eller mere.'

'Et filosofisk værktøj'

Eftersom der ikke er politisk modstand mod forbudspolitik, er det overraskende, når politikere nægter at gå i panik. To stater, Maine og Californien, har forbudt Salvia-salg til mindreårige i stedet for at forbyde stoffet helt. I år er Maryland ligeledes endt med at afvise et forbud og har tilsluttet sig aldersbegrænsninger, men senatet behandlede ikke forslaget før helt til sidst i lovgivningsperioden. Den Drug Policy Alliance, der arbejdede mod et forbud i Maryland, hjalp også med at ændre et forslag om forbud i New Mexico til et forbud mod salg til mindreårige, selv om lovgivningen ikke er vedtaget endnu.

Det eneste anti-forbudsargument, der er respekteret, er, at et forbud mod Salvia kan hindre værdifuld medicinsk forskning. Salvinorin har spændende egenskaber, der har gjort dets derivater [kemisk afledede produkter] til genstand for forskning i bedre behandling af smerter, stofmisbrug, depression og forskellige neurologiske tilstande. 'For de af os, der studerer den slags,' siger Bryan

Roth, 'er den omstændighed, at salvinorin binder sig til en bestemt hjernereceptor temmelig fantastisk. Det åbner mulighed for, at hvis man kan finde lægemidler, der blokerer virkningerne af salvinorin på denne receptor, så kan de være effektive til behandling af en række sygdomme.'

Roth er bekymret for, at DEA placerer salvinorin i den mest restriktive kategori (1), for det vil 'gøre det mere vanskeligt at forske i det og undersøge den potentielle terapeutiske anvendelighed af derivater. Pr. definition er et Kategori 1-stof blottet for enhver medicinsk nytteværdi. Det gør det næsten umuligt at påvise nogen medicinsk nytteværdi. Man rubricerede LSD som et Kategori 1-stof i 60'erne, og det er først nu, man begynder at kigge på potentielle medicinske fordele ved stoffet. Det er noget, der virkelig forsinker tingene.'

Mens nogle Salvia-modstandere siger, at de ikke ønsker at blande sig i videnskabelig forskning, så anerkender de ikke nogen legitim ikke-medicinsk brug af planten. De ser teenagere blive ødelagt på YouTube, og de ser medicinske anvendelser, som måske en dag blive godkendt af FDA, men intet derimellem. Siebert, der mener at spændingssøgende Salvia-rygere ikke forstår, hvad planten går ud på, udtalte for nylig til det tyske magasin *Hanfblatt*: 'Salvia er ikke et eskapistisk stof. Tværtimod: Det er et filosofisk værktøj. Det giver en meget indadvendt tilstand, hvor du går ind i dig selv.. Du er mere bevidst om dine ubevidste følelser, og ofte får du indsigt i de problemer i dit liv, du forsøger at tackle.' Sidste år sagde han til *Newsweek*: 'Som et resultat af Salvia-oplevelsen gik det op for mig, at jeg ønskede at gifte mig med min kone.'

I 2003 lavede Erowid en undersøgelse blandt besøgende på sitet om brugererfaringer med Salvia. 500 Salvia-brugere udfyldte et online spørgeskema, og heraf rapporterede 47% 'øget indsigt', mens 40% sagde, at de oplevede en 'øget følelse af forbindelse med universet eller naturen.' Andre hyppigt rapporterede effekter var forbedret humør (45%), ro (42%), mærkelige tanker (36%), en følelse af uvirkelighed (32%) og en følelse af at svæve (32%). Omkring 26% rapporterede 'vedvarende positive effekter', sammenlignet med 4%, der rapporterede 'vedvarende negative virkninger' (typisk angst). Svarpersonerne valgte selv at deltage i undersøgelsen, så svarene er ikke nødvendigvis repræsentative, men de giver en bedre fornemmelse end YouTube-videoerne af, hvorfor nogle mennesker finder noget værdifuldt i Salvia-oplevelsen.

'Det gør de ting, der plager dig, klarere,' siger Jeffrey Bottoms fra Mazatec Gardens. Nogle brugere rapporterer, at Salvia har lettet deres depression eller har hjulpet dem med at bryde dårlige vaner. I 2001 omtalte *Journal of Clinical Psychopharmacology* en sag om en 26-årig kvinde, hvis kroniske depression forsvandt efter, at hun begyndte at tage små doser af Salvia tre gange om ugen. John Boyd fra Arena Ethnobotanicals fortæller, at han havde forsøgt at stoppe med at ryge mange gange i årenes løb og endelig kvittede cigaretterne ugen efter sin første Salvia-oplevelse. Dublin bemærker, at canadiske kvækere, der har brugt salvie i forbindelse med møder, 'føjte, at det uddybede stilheden og fik folk til at tale mere fra hjertet.'

Selvom Siebert ikke har meget respekt for åndelighed, så anerkender han, at andre Salvia-brugere kan have religiøse forståelser af deres oplevelser. 'Det opleves så virkelig, at folk ofte tager det for pålydende og tror, at de faktisk har haft en slags åndelig rejse,' siger han. 'Personligt mener jeg ikke, at det er, hvad der virkelig foregår. Men det betyder ikke, at det ikke er meningsfuldt for folk.'

I modsætning hertil er kommissær Linda Busick fra Maryland sikker på, at en Salvia-oplevelse umuligt kan være meningsfuld, i hvert fald ikke på en god måde. 'Det er meningen, at det skal fremkalde åndelig udvikling,' hånede Busick i et interview i 2008. 'Det er helt sikkert skadeligt for alle, der bruger det. Jeg kender ikke til nogen gavnlig effekt af det.' Van Ingram fra Kentucky's narkotikakontrol er på samme side: 'Alt, hvad der får dig til at se syner eller ting, som ikke er der, er næppe ufarligt', udtalte han til Owensboro *Messenger-Inquirer* sidste år.

Alt? Som Boire bemærker, så har 'visionære tilstande eksisteret i årtusinder, og det kan ikke forbydes. Hver aften kommer vi ind i en visionær tilstand, når vi skal sove. Hver bog, du læser, alt, hvad der går gennem dit sansesystem, skaber en form for vision.' Doblin tilføjer: 'Det at få visioner er kernen i en masse forskellige religioner, og om det er skadeligt eller ej, afhænger af konteksten, den støtte man får, hvordan folk fortolker visionerne. At se ting, som ikke er der, er ikke nødvendigvis skadeligt. Hele idéen om, at alt, der er anderledes, er dårligt, at en ændring i bevidsthed i sig selv er skadeligt, er virkelig et af de grundlæggende problemer, der er forbundet med krigen mod stoffer.'

FORFATTER

JACOB SULLUM

AMERIKANSK JOURNALIST, COLUMNIST

REDAKTØR PÅ *REASON MAGAZINE* & REASON.COM

Jacob Sullum er forfatter til 'At sige ja: Til forsvar for stofbrug'. Tarcher/Penguin. 2004 og 'For dit eget bedste: Anti-ryge korstog og public health tyranniet'. Free Press. 1998. Forfatteren kan kontaktes via jsullum@reason.com

Artiklen om Salvia divinorum er først gang publiceret i december 2009:

<http://reason.com/archives/2009/11/19/the-salvia-ban-wagon>

I denne oversættelse har vi af hensyn til læsbarhed valgt at forkorte titler, navne på medier og geografiske oplysninger. Tidsangivelser er bibeholdt, da det giver et indtryk af, hvor hurtigt tingene sker, når medierne er i spil.

STOF takker for tilladelse til at oversætte artiklen.

Oversættelse og redigering: Birgitte Jensen

FAKTA

DEA – www.justice.gov/dea

United States Drug Enforcement Administration - justitsministeriet.

Opgave: At bekæmpe narkosmugling og stofbrug i USA. Står for at kategorisere stoffers farlighed og afgør, om de skal forbydes på landsplan.

Seneste opdatering på Drug Fact Sheet om Salvia er fra d. 19. juli 2011: 'Hverken Salvia divinorum eller dets aktive bestanddel Salvinorin A er godkendt til medicinsk brug i USA.

Salvia er ikke indplaceret på listen over forbudte stoffer.

En række stater har dog indført lovgivning i forhold til Salvia divinorum.

Eftersom Salvia ikke er på listen over forbudte stoffer, markedsfører nogle online-forhandlere og sites om narkotiske stoffer Salvia som et lovligt alternativ til andre plante- hallucinogener som mescaline.'

www.SAGEWISDOM.ORG

'The *Salvia divinorum* Research & Information Center' er den mest omfattende online-database med oplysninger om planten. Sitet drives af Daniel Siebert.

På SAGEWISDOM.ORG/LEGALSTATUS er det pr. 16.12.2011 opgjort, at 25 amerikanske stater/territorier har indført forbud mod Salvia, i 4 stater er stoffet legalt, men må ikke indtages, 3 stater har forbudt stoffet for mindreårige, og i 1 stat er det legalt at besidde, men ikke at dyrke, sælge eller levere.

14 øvrige lande har indført forbud (heriblandt Danmark), 3 lande har forbudt salg, men det er legalt at besidde det. Rusland har forbudt dyrkning og salg – men det er legalt at besidde det.

I 4 lande – Estland, Finland, Island & Norge betragtes stoffet som en medicinsk urt, som kan udskrives af lægen.

NSDUH – www.nsduhweb.rti.org

The National Survey on Drugs and health - Sundhedsministeriet. Leverer data på føderal- & delstatsniveau om brug af tobak, alkohol, illegale stoffer og psykiske problemer.

FDA – www.fda.gov

Food and Drug Administration - Sundhedsministeriet.

Ansvarsområder: Mad, narkotika, medicin, kosmetik, veterinær m.m.

WWW.EROWID.ORG

Online bibliotek med information om psykoaktive stoffer, planter m.m.

www.psychedelia.dk

Dansk hjemmeside med brugernes egne informationer og diskussioner om brug og dyrkning af ethnobotaniske vækster og psykedeliske stoffer. Søgning på 'Salvia divinorum' giver 907 hits på sitet.

SALVIA & DANSK LOVGIVNING

D. 8. januar 2003 stiller Sophie Hæstorp Andersen (S) spm. Nr. S 1280 til sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen:

'Vil ministeren oplyse, om det naturlige hallucinogen, Salvia divinorum (en plante), er tilladt at besidde og sælge i Danmark, herunder oplyse, om Lægemiddelstyrelsen eller anden relevant myndighed har kendskab til brugen af hallucinogenet (omfang), om man overvejer et forbud mod handel med blade, frø m.m. fra Salvia divinorum i Danmark og inden for EU's grænser, samt hvad grunden er til, at Salvia divinorum tilsyneladende er forbudt i Australien?'

Skr begrundelse:

Spørgeren er blevet oplyst om, at Salvia divinorum er et middel, der er ved at nyde stor popularitet i Vesten, og er på vej til at vinde indpas i det danske stofmiljø blandt unge, blandt andet gennem sin udbredelse på internettet. Salvia divinorums psykoaktive virkninger blev opdaget for ca. 10 år siden af amerikaneren og botanikeren, Daniel Ziebert.

Salvia divinorum er et stærkt, naturligt hallucinogen, stærkere end LSD. I hundreder af år har Salvia divinorum været brugt af Mazatecindianerne i provinsen Oaxaca i Mexico til religiøse ceremonier.

Salvia divinorum indeholder en veldefineret substans, der hedder Salvinorin A, som er meget kraftig og kun skal indtages i meget små mikrograms mængder for at frembringe hallucinationer af samme styrke som LSD.

Psykoser er ikke rapporteret særlig godt og skulle være kortvarige. Der er tilsyneladende meget lidt viden om midlet, herunder om det kan give varige psykiske skader ved indtagelse. Der henvises til www.sagewisdom.org og www.addikta.net

D. 5. februar 2003 beder sundhedsministeriet sundhedsstyrelsen om en vurdering af Salvia.

D. 9. februar 2003 bringer TV2-nyhederne et indslag om to unge mænds brug af planten Salvia divinorum købt via internettet.

D. 19. marts 2003 kan [psychedelia.dk](http://www.psychedelia.dk) viderebringe Sundhedsstyrelsens vurdering af Salvia.

I redegørelsen står der bl.a.: '....Der er ikke fra nogen danske institutioner og fagpersoner indkommet oplysninger om, at Salvia divinorum bruges i Danmark. Oplysninger om brug i Danmark findes kun fra medierne (TV2 Nyhederne den 9.2.2003 og hjemmesiden www.psychedelia.dk).

Sundhedsstyrelsens indstilling:

Planten Salvia divinorum /indholdsstoffet Salvinorin A har aktuelt en meget begrænset udbredelse i Danmark. Stoffet må antages at tiltrække mennesker, der er særligt interesserede i de 'bevidsthedsudvidende' oplevelser, hallucinogener kan give. Stoffet synes ikke at egne sig til

festbrug. Da rusoplevelsen samtidig kan blive meget ubehagelig, skønnes det, at stoffet har et begrænset misbrugspotentiale.

Der foreligger ikke nogen rapporter om skader af den type, man kan forvente af et stof med de beskrevne virkninger, dvs. psykoser eller ulykker. Dette hænger dog formentlig sammen med stoffets begrænsede udbredelse og kan ikke tages som udtryk for, at stoffer ikke indebærer risici.

På baggrund af den begrænsede udbredelse, at der ikke er rapporteret om væsentlige skader efter brug af stoffet, samt at stoffet ikke vurderes at være tiltrækkende for en bredere brugergruppe, finder Sundhedsstyrelsen ikke, at der aktuelt er grundlag for at indstille til, at stoffet opføres i Bekendtgørelsen om euforiserende stoffer.

Et forbud ville især have praktisk effekt over for en bredere forhandling af stoffet, men en sådan finder aktuelt ikke sted i Danmark. Forbud vil ikke kunne dæmme helt op for en lille gruppe menneskers lyst til kemisk at eksperimentere med ændrede bevidsthedstilstande, idet botanikken indeholder et utal af arter, der kan bruges til dette formål, herunder adskillige, der gror vildt i Danmark

Derimod vil Sundhedsstyrelsen fremover følge udviklingen i brug af *Salvia divinorum* og tage denne indstilling op til revision, hvis forudsætningerne ændrer sig.

D. 15. august 2003 meddeler sundhedsministeriet, at efter faglig indstilling fra Sundhedsstyrelsen bliver bl.a. *Salvia divinorum* og *Salvinorin A* fra **23. august 2003** optaget på liste B til bekendtgørelsen om euforiserende stoffer, hvorefter stofferne kun må anvendes til medicinsk eller videnskabeligt brug.

Sundhedsstyrelsen begrundede indstillingen med: 'at *salvia divinorum* og *salvinorin A* har stimulerende/hallucinogene virkninger, at brug af planten og indholdsstoffet derfor potentielt indebærer samme risici som brug af andre hallucinogene stoffer, der allerede er under kontrol, og at planten og indholdsstoffet aktuelt ikke har medicinsk eller industriel anvendelse.'

EFTERSKRIFT

Adspurgt om forløbet her mange år efter, husker Sophie Hæstorp Andersen (S), at historien om *Salvia divinorum* blev startet af to journaliststuderende, som senere - bl.a. på baggrund af hendes spørgsmål til sundhedsministeren - solgte historien videre til tv-nyhederne. Der skete noget lignende med stoffet 'poppers', som Birthe Skaarup (DF) stillede spørgsmål om til sundhedsministeren, hvorefter stoffet senere blev forbudt.

B.J.